

مخارج دولت از منظر حسابرسی عملیاتی

Governmental expenditure from operational audit viewpoint

نویسنده : علی کوچکی

حسابرس ارشد
دیوان محاسبات استان تهران

Senior Auditor
SUPREME AUDIT COURT BRANCH OF TEHRAN

چکیده :

حسابرسی عملیاتی را میتوان یکی از راههای ارائه مشاوره به مدیران و مجریان طرحهای اقتصادی محسوب نمود که باتوجه به اقدامات دولت در تهیه و تدوین بودجه بصورت عملیاتی و تمرکز برمقوله رسیدن به اهداف بودجه و همچنین سیاستهای پیش رو دیوان محاسبات کشور اهمیت آن روز به روز بیشتر شده و استفاده از آن نیز روبه فزونی است .

حسابرسی عملیاتی عبارت از فرآیندی است منظم و روش مند برای ارزیابی اثر بخشی ، کارایی و صرفه جویی اقتصادی در فعالیتهای یک سازمان ، مبنی بر ارائه گزارش نتایج ارزیابی ، همرا با پیشنهادهای عملی به اشخاص صلاحیتدار به منظور بهبود وضع کار و آشنا شدن بامفهوم حسابرسی عملیاتی (ملک حسینی - ۱۳۸۰)

هدف از حسابرسی عملیاتی مقایسه ی وضعیت موجود با وضعیت موردانتظار برای دوره ی معین ، در ابعاد کارایی ، صرفه و صلاح اقتصادی ، اثر بخشی و زیست محیطی است ؛ که در همین راستا و با استفاده از همین مولفه ها میتوان اقدام به ارائه پیشنهادات و توصیه هایی برای بهتر شدن روند عملیات نمود .

جهت بهبود اثرات اجرای برخی سیاستهای دولت میتوان با استفاده از مولفه ها و معیارهای حسابرسی عملیاتی به بررسی سیاستها و مخارج دولت پرداخت و برای بهبود عملکرد و بالابردن سطح کارایی و اثربخشی و رعایت صرفه اقتصادی موضوع به معیارهای ذکر شده توجه داشت . بررسی اثرات مختلف، مخارج دولت بر فضای اقتصادی و شاخصه هایی همچون نقدینگی، تورم و بیکاری و ارتباط آنها با یکدیگر میتواند در حسابرسی عملیاتی و همچنین توسط مسئولین اجرایی نیز مورد استفاده قرار بگیرد و بیان این موضوع که گاهاً، یک مولفه ثانویه میتواند، موجب ایجاد اختلال در رسیدن به اهداف یک طرح ، پروژه و یا یک برنامه شود و اثربخشی ، کارایی و صرفه اقتصادی طرح را دچار چالش و سوال کند .

واژگان کلیدی : مخارج دولت ، اقتصاد ، حسابرسی عملیاتی ، صرفه اقتصادی ، کارایی ، اثربخشی

مقدمه :

میزان دخالت دولت در عرصه فعالیتهای اقتصادی یکی از سوالات اساسی در علم اقتصاد است که تاکنون بصورت روشنی به آن پاسخ داده نشده است . در هر دوره نظرات مختلفی در خصوص دخالت دولت در حوزه های فعالیتهای اقتصادی مطرح گردیده است ، در دوره ای که مقارن با تحولات صنعتی در اروپا بود اندیشه های اقتصاددانان کلاسیک مبنی بر دخالت محدود دولت در اقتصاد توسط آدام اسمیت عنوان گردید و بعد از جنگ جهانی دوم و سالهای ۱۹۴۵ میلادی به بعد ، نظرات کینز مبنی بر دخالت بیشتر دولت و افزایش مخارج دولت ، برای حفظ ثبات اقتصادی مطرح گردید . در دهه ۱۹۷۰ میلادی بحث دولت حداقل مطرح و نظرات مربوط به توسعه دخالتهای دولت در اقتصاد مورد تردید واقع شد و نهایتاً در سال ۱۹۹۷ میلادی بانک جهانی دولت موافق با بازار را مطرح نموده و دولت رانهاد وضع کننده قوانین و مقررات برای ایجاد شرایط مناسب جهت کارکرد کارآمد اقتصاد معرفی میکند .

همچنین دخالت مستقیم دولت و در اختیار داشتن تمامی امور در نظامهای کمونیستی با بن بست مواجه و موجب فروپاشی نظامهای کمونیستی گردیده و از سویی دیگر اقتصاد سرمایه داری و بازار آزاد بلوک غرب نیز با بحران کنونی مواجه گردیده است و بنظر میرسد که بصورت کامل ، مدل موفق نمیتواند باشد .

ترکیب هزینه های دولت :

هزینه های دولت رامیتوان به هزینه های جاری ، سرمایه ای و انتقالی تقسیم بندی نمود که هزینه های جاری شامل خرید کالا و خدمات جاری مانند نیروی کار ، کالاهای مصرفی و غیره شده و هزینه های سرمایه ای شامل کالاها و خدمات سرمایه ای مانند سرمایه گذاری بخش

عمومی در ساخت و ایجاد دارائیهای سرمایه ای از جمله ساخت مدارس ، بیمارستانها ، راهپاوهاده های کشور شده و هزینه های انتقالی ، شامل هزینه های دولت برای بازنشستگی ، یارانه ها ، پرداخت بیمه بیکاری و ... میشود .

مداخله دولت در امور اقتصادی بصورت های مختلفی صورت میگیرد ، پرداخت یارانه های نقدی و هدفمند کردن آنها که یکی از ۷ بخش طرح تحول اقتصادی دولت محترم میباشد یکی از ابزارهای مهم دولت در جهت توزیع عادلانه درآمد ، ایجاد ثبات اقتصادی و حمایت از اقشار خاص و ... بوده و یا ارائه تسهیلات به بنگاههای زودبازده و کارآفرین و یا وضع قوانین و مقررات برای اداره و کنترل امور اقتصادی ، اجتماعی و سیاسی که خود هزینه قابل توجهی برای دولت ندارد لیکن بسیاری از این قوانین تاثیر عمده ای در هزینه ها دارد و گاه تاثیرات مثبت و منفی بر امور اقتصادی جامعه میگذارد و شاخص های مهم اقتصادی مانند تورم ، بیکاری ، نقدینگی ، درآمد ، رفاه و ... را دچار تغییرات معناداری خواهند نمود که جنبه های مختلف زندگی اقتصادی ، اجتماعی را متاثر مینماید مانند اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده و تعیین نرخ مالیات که مواردی از دخالت دولت در اقتصاد میباشد .

یکی دیگر از نمونه ها دخالت دولت در اقتصاد که در صورت اجرای آن توسط دولت احتمال افزایش نقدینگی جامعه را بالا میبرد ، توزیع یارانه های سوخت و حاملهای انرژی بصورت نقدی در میان دهکهای پائین جامعه میباشد .

نمونه دیگری که میتواند در افزایش سطح نقدینگی اقتصاد جامعه موثر باشد طرح گسترش بنگاههای کوچک اقتصادی زودبازده و کارآفرین میباشد که اهداف آن ساماندهی فعالیتهای و حمایتهای دولت در زمینه گسترش این بنگاهها به منظور توزیع عادلانه منابع در مناطق محروم و بین اقشار مختلف مردم و افزایش تولید و تقویت تحرک اقتصادی ، کار آفرینی ، اشتغالزایی و افزایش کارایی تسهیلات بانکی عنوان گردیده است .

اشخاص حقیقی و حقوقی با ارائه طرحهای خود به دستگاههای مرتبط و پس از تأیید کارگروه اشتغال و سرمایه گذاری استانها و بانکهای عامل ، تسهیلات بانکی را مطابق قوانین و مقررات دریافت مینمایند و تمامی منابع نظام بانکی کشور که قابلیت اعطای آن به بنگاههای بخشهای تعاونی و خصوصی در قالب تسهیلات اعتباری را داشته باشد ، منابع اعتباری برای طرحها و بنگاههای مذکور محسوب میگردد .

این موضوعات ، نمونه هایی از دخالتهای دولت در اقتصاد محسوب شده و جهت بهبود اثرات اجرای این موضوعات میباشد توجه خاصی به علم اقتصاد و همچنین مدیریت منابع داشت .

هدایت مدیران برای توجه بیشتر به رعایت صرفه اقتصادی ، کارایی و اثربخشی در امور محوله خود و انجام مخارج و هزینه از محل منابع عمومی ، برای ادامه دادن بهتر مسیر و اصلاح و بهبود بیشتر امور در آینده ، نیازمند استفاده از توصیه ها و راهکارهای جدید برای ادامه مسیر با سیر مثبت می باشد .

توصیه های حسابرسی که یکی از آیت های حسابرسی عملیاتی میباشد ، جهت اعلام دلسوزانه فرصتهای بهبود روشهای انجام عملیات و ارائه پیشنهاداتی جهت بهتر شدن آثار موضوع بمنظور بررسیهای بیشتر و انجام اقدامات اصلاحی توسط مجریان طرح میباشد و بیشتر به بهبود عملکرد و ارتقاء سطح کارایی و اثربخشی موضوع نظر دارد و هدف این توصیه ها و راهکارهای جانشینی ارائه شده استفاده از منابع با صرفه اقتصادی و حداقل نمودن ابعاد منفی و کاستن از هزینه های فرصتی که ممکن است در آینده بطور کامل سوخت گردد ، میباشد .

در کشور ما مدیریت بخش اعظم منابع اقتصادی به دوش دولت بوده و نحوه و کیفیت مدیریت این منابع میتواند در افزایش و یا کاهش سطح کمی و کیفی اقتصاد و نهایتاً رفاه مردم جامعه موثر باشد ، لذا باتوجه به مولفه های حسابرسی عملیاتی توصیه هایی در خصوص صرفه اقتصادی ، کارایی و اثربخشی جهت بهبود عملیات عنوان میگردد .

منظور از بهبود عملیات ، افزایش صرفه های اقتصادی ، کارایی و اثربخشی و یا ترکیبی از این عوامل است .

صرفه اقتصادی

باتوجه به میزان مداخله دولت در اقتصاد ، میباشد مخارج دولت بصورتی تنظیم شود که ضمن حفظ قدرت اقتصادی بخش خصوصی و احترام به آن ، شاخصهای مهم اقتصادی را دچار چالش و تغییرات منفی نکرده و اثرات مثبت و روبه رفاه آن بیشتر باشد ، لذا در خصوص صرفه اقتصادی و توجه به مصرف با توجه اقتصادی میتوان معیارهای بسیاری ، از جمله مقدار ، زمان و محل مناسب را در نظر گرفت .

مقدار مناسب: میزان و مقدار هزینه های دولت و نوع مداخله وی ، مستقیماً با نیازهای جامعه در ارتباط است . بعنوان نمونه مقدار تسهیلات ارائه شده به بنگاههای اقتصادی زودبازده ، مستقیماً با نیازهای بنگاههای مربوطه مرتبط میباشد . حدود این نیازها با توجه به میزان بیکاری

در جامعه بررسی میگردد لیکن باید در این بررسیها سایر موضوعات مرتبط مانند تورم بوجود آمده منتج شده از نقدینگی ایجاد شده از این منابع نیز بدقت لحاظ گردد و جهت یافتن بهترین روش اقتصادی در جهت برآورده نمودن نیاز جامعه اقدامات لازم صورت پذیرد و در جهت استفاده با صرفه، بهینه و اثربخش از منابع با دید سودآوری در بلندمدت، امور مربوطه را سامان داد.

همچنین میتوان با ثابت نگهداشتن منابع و هزینه ها (و رودیها) ستاندها (خروجیها) را افزایش داد که جهت افزایش خروجیهای منظور (افزایش اشتغال و تولیدات) در طرحهای بنگاههای اقتصادی زودبازده توصیه میشود با توجه بیشتر به واحدهای تولیدی با اشتغال بالا و بنگاههای بزرگ وزیر ساختهای اساسی کشور به این امر نزدیکتر شد .

زمان مناسب : مداخله دولت و انجام مخارج دولتی باید باتوجه به زمان و متناسب با دوره خود صورت پذیرد. گاهی اجرای یک سیاست در یک دوره زمانی سبب بهبود شاخص های مهم اقتصادی گردیده و همین سیاست در دوره دیگری میتواند آثار زیانباری را در اقتصاد برجا بگذارد بعنوان نمونه مصرف منابع و تسهیلات بانکی در بنگاههای زودبازده، بخصوص به واحدهای غیر تولیدی باتوجه به بحران ایجاد شده در جامعه اقتصادی جهان در ماههای اخیر و تاثیرپذیری اقتصاد ایران از آن از طریق کاهش قیمت نفت که کاهش درآمدهای دولت را در پی دارد، در این برحه از زمان و همچنین در ماههای آینده نمیتواند زمان مناسبی برای مصرف منابع مذکور و تزریق نقدینگی بیشتر به اقتصاد باشد .

محل مناسب : تامین مخارج دولت از طریق مالیاتها، استقراض از بانک مرکزی و یا فروش یک ثروت ملی مانند نفت صورت میگیرد و اگر اثرات این مخارج بطور کامل ارزیابی نگردد میتواند باعث اتلاف این منابع گردد .

با توجه به بحران ایجاد شده در اقتصاد جهانی و ورشکست شدن بسیاری از صنایع کشورهای دارای بحران با استفاده از این منابع میتوان نسبت به خرید صنایع و کارخانه های پیشرفته دارای بحران اقدام نمود که خود این امر فرصت مناسبی برای اقتصاد کشور محسوب میگردد که مینماید با بررسیهای کامل و دقت انجام پذیرد و در مسیر اشتغال پایدار و توجه به بنگاههای بزرگ قرار میگیرد .

با توجه به تورم بالای کشور و جهت اشتغالزایی و همچنین کند نمودن روند افزایش نرخ تورم میتوان به بنگاههای بزرگ و واحدهای صرفا تولیدی توجه بیشتری نمود زیرا تسهیلات مربوط به بنگاههای بزرگ دیرتر در مسیر نقدینگی جامعه قرار گرفته و از افزایش سریع نرخ تورم جلوگیری مینماید و فعالیتهای واحدهای تولیدی نیز سبب افزایش صادرات غیر نفتی میگردد.

جهت اشتغالزایی و کاستن از نرخ بیکاری یکی از راههای متداول ، خرید و یا ایجاد تکنولوژیهای نو جهت ساخت محصولات جدید میباشد که معمولا با ایجاد فرصتهای شغلی جدید و ماندگار همراه است .

بنابر مباحث علوم اقتصادی و معیارهای حسابرسی عملیاتی ، محل مناسب برای منابع ، در بحث حمایت از بنگاههای اقتصادی در حال حاضر و با عنایت به موارد پیش گفته توجه به بنگاههای بزرگ ، واحدهای صرفا تولیدی با اشتغالهای بالا ، جهت افزایش صادرات غیر نفتی و یا خرید تکنولوژیهای نو جهت ایجاد اشتغالهای جدید و پایدار میتواند باشد .

همچنین محل مناسب برای تامین اعتبار این مخارج ، در صورت تصمیم دولت جهت برداشت از صندوق ذخیره ارزی ، توصیه میگردد با توجه به اهداف ایجاد این حساب مندرج در ماده ۶۰ قانون برنامه سوم توسعه (عدم وابستگی بودجه جاری دولت به مازاد درآمد نفت و واریز مازاد درآمد نفت به این حساب جهت سرمایه گذاری بخش خصوصی و توانمند سازی تولید ملی و ایجاد ذخیره مالی برای کشور در شرایط بحرانی و ..) تعهدات مازاد و تورم را از جمله پرداخت تسهیلات بنگاههای کوچک زودبازده و ... برای حساب مذکور ایجاد نشود زیرا بیم آن میرود که نوسانات پرتلاطم قیمت نفت اقتصاد کشور را با خطرات جدی مواجه نماید و در روز مبادا که احتیاج مبرم به موجودی حساب ذخیره ارزی خواهیم داشت دچار کمبود منابع نگردیم .

با عنایت به مولفه زیست محیطی حسابرسی عملیاتی ، از نظر محل مناسب جغرافیایی ، کلانشهرهایی مانند تهران باتوجه به مشکلات و معضلات خود از جمله آلودگی هوا ، برای طرحهای آلوده کننده ، محل مناسب جغرافیایی جهت ارائه این تسهیلات نمیشود .

کارایی

کارایی را اگر حداکثر ستانده با میزان ستاده ثابت یا حداقل نهاده ممکن (مصرف خوب) در نظر بگیریم مباحث بسیاری رامیتوان جهت بررسی موضوع عنوان نمود .

مخارج دولت در صورتی می‌تواند سبب بهبود کارایی در اقتصاد گردد و رشد اقتصادی کشور را سبب شود که فایده عمومی حاصل از مخارج دولت بیش از هزینه فرصت آن چه در بخش دولتی و چه در بخش خصوصی باشد .

در بحث ارایه تسهیلات به بنگاههای اقتصادی کوچک و زودبازده ، اگر فایده عمومی را اشتغالزایی بدانیم و هزینه فرصت این منابع و مخارج را سرمایه گذاری در بخشهای دیگر اقتصادی فرض کنیم میبایست با دقت و بررسی بیشتری اقدام به انجام این مخارج نمائیم و یا بدنبال ارتقای کارایی این مخارج باشیم .

یکی از بحثهای مهم کارایی "**ارتقای کارایی**" است کارایی بمعنای اطمینان از بدست آوردن حداکثر نتایج از منابع اختصاص یافته است. کارایی زمانی بهبود میابد که نهادهای سیستم برای تولید مقدار معینی ستانده تقلیل یابد و یا آنکه از مقدار معینی نهاده سیستم ، مقدار بیشتری ستانده حاصل شود .

برای بدست آوردن ستاده بیشتر (اشتغال پایدار و تولید بیشتر) از مقدار معینی نهاده (تسهیلات بانکی) توصیه می‌گردد با توجه بیشتر به واحدها و بنگاههای صرفاً تولیدی و بنگاههای بزرگ جدید، اشتغال پایدار و افزایش فرصتهای شغلی جدید و تقویت کارآفرینی راسبب شده و افزایش تولیدات و بدنبال آن افزایش صادرات غیرنفتی و تقویت تحرک اقتصادی را با استفاده از افزایش کارایی تسهیلات بانکی را انتظار داشت. با عنایت به پیوستگی شدید کارایی و صرفه اقتصادی بایکدیگر معمولاً اظهار نظر در مورد هر یک از این دو مفهوم بسیار سخت و گاهاً غیرممکن است و بسیاری از موارد رامیتوان بصورت اشتراک برای هر دو بیان نمود .

اثر بخشی

اثر بخشی را مقایسه نتایج مورد انتظار با نتایج واقعی پروژه ها ، برنامه ها یا سایر فعالیتهای (مصرف هوشمندانه) دانسته اند لذا یکی از ویژگیهای مهم اثر بخشی "**دستیابی به نتایج مورد انتظار**" است که از دوجنبه قابل بررسی است : اول اینکه ، ستاندها چه چیزهایی هستند ؟ و دوم ، اثر این ستاندها با توجه به مسائل موجود چیست ؟

در بوجه بندی عملیاتی طی کردن کلیه مراحل برای رسیدن به محصول نهایی است و در بررسی اثر بخشی حساسی عملکرد ، محصول نهایی (END-PRODUCT) مد نظر است و اگر محصول نهایی مخارج دولت را بهبود شاخص ها و سطوح مختلف اقتصادی بدانیم میتوان اینطور نتیجه بگیریم که افزایش مخارج دولت به منظور افزایش رفاه عمومی صورت است .

در نمونه بیان شده اگر فرآیند طرحهای بنگاههای کوچک و زودبازده و کارآفرین را افزایش تولیدات و خدمات در نظر بگیریم میتوان اینطور نتیجه بگیریم که افزایش تسهیلات بانکی به منظور افزایش اشتغال صورت گرفته که نهایتاً افزایش تولیدات و خدمات را در پی داشته است .

لیکن اگر ستاندهای بنگاههای زودبازده را با نظر کاملاً مثبت داشته باشیم و اشتغالزایی آن را در حد مطلوب بدانیم باید به سرنوشت این بنگاهها بخصوص بنگاههای غیر تولیدی در آینده نزدیک با توجه به بحران مالی و اقتصادی جهانی که در حال اثر گذاشتن در اقتصاد ایران هم میباشد توجه نمود. افزایش نقدینگی جهت تامین منابع موجود برای بنگاههای زودبازده و کارآفرین سبب افزایش تورم گردیده و این امر سبب گرانتز شدن مواد اولیه که برای ادامه بسیاری از بنگاهها مسئله ای حیاتی محسوب میگردد و آینده این بنگاهها در حاله ای از ابهام برده و گاه سرنوشت ناخوشایندی را برای آنها میتوان متصور نمود بنابراین ستاده ما را با تردیدهایی جدی برای ادامه عمر این واحدها و به بیانی دیگر با بحران مواجه مینماید .

در جنبه دوم که اثر ستاندها با توجه به مسائل موجود میباشد، اگر اثرات مخارج دولت را ، افزایش رفاه جامعه بدانیم ، همین ارتقاء رفاه سبب رضایتمندی عموم جامعه شده و حمایت مردم را در پی خواهد داشت ، لیکن اگر مخارج دولت منجر به بهبود شاخصه های مهم اقتصادی نشود میبایست در میزان و نحوه اجرای آنها تجدید نظر نمود تا دستیابی به نتایج مورد انتظار، سهل تر و اثر بخشی بالایی را شاهد بود .

افزایش نرخ تورم سبب ضربه پذیری طرحهای قابل قبول بنگاههای زودبازده و کارآفرین نیز ضربه های جبران ناپذیری وارد خواهد شد و اهداف مهم اجرای طرحها را که افزایش تولید و اشتغال بوده را تحت تاثیر قرارداد و بطور کلی اثر مطلوبی بر جا نخواهد گذاشت و دستیابی به نتایج مورد انتظار را غیرممکن میسازد .

میلتون فریدمن اقتصاددان برجسته و نظریه پرداز مکتب پول گرایان ، تورم را با اعتیاد به الکل یا چاب غیرقانونی اسکناس مقایسه نموده و معتقد است هنگامی که فردی اقدام به مصرف الکل یا چاب اسکناس میکند در دوره ای کوتاه با پیامدهای بسیار خوب و لذت بخشی مواجه

میشود ، اما حقیقت این است که اثرات منفی چنین اعمالی پس از طی شدن یک دوره زمانی خود رانشان میدهند و زمانی که نیاز به بهبود شرایط است ، همه انتظارات کاملاً برعکس رخ میدهد و کنترل اوضاع از دست میرود .

با عنایت به مباحث اقتصادی و اینکه نرخ تورم و نرخ بیکاری در رابطه معکوس بایکدیگر میباشند و بعنوان نمونه کاهش نرخ بیکاری (افزایش نرخ اشتغال) با افزایش نرخ تورم همراه است و همچنین بالعکس و با توجه به بحران مالی جهانی ایجاد شده در ماههای اخیر که احتمال تشدید آن نیز می رود و از سوی دیگر وابستگی شدید اقتصاد ایران به درآمدهای نفتی که نقطه ضعف ایران در این بحران مالی میباشد و کاهش قیمت نفت که اولین اثر آن کاهش درآمدهای دولت و در پی آن کاهش واردات و افزایش قیمت‌ها را بدنبال خواهد داشت میتواند موجب صدمه خوردن اقتصاد ایران گردد ، میتوان که در نحوه پرداختهای مربوط به بنگاههای کوچک زودبازده و کارآفرین تاملی اساسی نمود زیرا ادامه این روند با توجه به افزایش نقدینگی که جهت تامین منابع برای بنگاههای زودبازده و . . . ایجاد شده است و باعث افزایش عرضه پول میگردد که خود ، پاشنه آشیل روش افزایش عرضه پول محسوب و فاقد سیاست ضد تورمی است و افزایش تورم را در پی دارد و میبایست به توجیحات اقتصادی وفنی و ... طرحها توجه بیشتری شده و طرحهای که دارای توجیحات پائین میباشند کنار گذاشته شوند و طرحهایی که دارای قابلیت بالایی از لحاظ اشتغالی میباشند در اولویت قرار بگیرند ، این امر سبب میگردد که اشتغالی بیشتری را شاهد باشیم .

یکی دیگر از ویژگیهای مهم اثر بخشی "**تشخیص راهکارهای بهبود عملیات**" است که موارد ذیل در این خصوص پیشنهاد میشود :

امروزه بحث میزان و نوع مداخله دولت در اقتصاد مطرح بوده و یکی از ابزارهای تاثیرگذار بر اقتصاد کشور، بودجه دولت است. بودجه دولت بعنوان سندی که بیانگر اهداف و برنامه های دولت میباشد باید متناسب با وظایف دولتها تدوین گردد همچنین بودجه دولت و نحوه هزینه کرد آن میتواند در رشد اقتصادی کشور موثر باشد.

بمنظور بهبود عملیات و جهت بهتر شدن آثار موضوع (**مخارج دولت**) و بالابردن سطح اثر بخشی آن میبایست همواره بدنبال راههای مناسبتری برای صرف منابع موجود بوده و مقدار و نحوه اجرای مخارج دولت را بنا بر شرایط حاکم بر اقتصاد و اجتماع تغییر داد .

بر همین اساس اگر رقم بیشتری در بودجه دولت به امر ایجاد زیرساختها اساسی و زیربنایی و بنگاههایی که میتواند سبب افزایش اشتغال و تولیدات و نتیجتاً افزایش صادرات غیر نفتی شوند، تخصیص یابد میتواند مسیر توسعه راهوارتر و در جهت صحیح تری قرار دهد .

سرمایه گذاری در جهت ایجاد زیرساختهای اساسی برای کشورمانند سرمایه گذاری در صنعت حمل و نقل جادهای و ریلی کشور و ساخت راههای کلیدی در جهت بهبود و ارتقای کمی و کیفی راههای جاده ای و ریلی کشور که خود سبب ایجاد اشتغالی پایدار در این صنعت میگردد و اثر اشتغالی آن بسیار بیشتر از بنگاههای زودبازده و کارآفرین میباشد.

سرمایه گذاری در این موضوع با توجه به نیاز کشور و اثرات آتی آن ، در بهبود حمل و نقل کشور و اشتغالی پایدار ، دارای ظرفیت بسیار بالایی میباشد .

نبود زیرساختهای مناسب برای کلیه بخشهای اقتصادی در کشور مانند صنایع ، کشاورزی ، خدمات و . . . سبب ایجاد اشتغالی ناپایدار گردیده و اشتغالی موجود را نیز با مشکل ادامه دادن مسیر ، مواجه مینماید .

همچنین توجه به اصل بیست و نهم قانون اساسی ، که برخورداری از تامین اجتماعی راهمگانی دانسته و دولت را موظف نموده تا طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و . . . خدمات و حمایتهای مالی و تامین اجتماعی را برای تک تک افراد کشور تامین کند ، میتواند محل مناسبی برای صرف منابع دولت از جمله هدفمند شدن یارانه ها باشد .

بنظر میرسد علیرغم اینکه شیوه بودجه ریزی به روش عملیاتی از سوی دولت در حال انجام است ، میتوان کلیه تصمیمات ، قوانین و مقررات و خاصاً مخارج دولت را از منظر مولفه های صرفه اقتصادی ، کارایی ، اثر بخشی و زیست محیطی ، حسابرسی عملیاتی مورد بررسی قرار داد و علاوه بر دستگاههای نظارتی و حسابرسان ، مسئولین دستگاههای اجرایی و بطور اعم قوه مجریه نیز با در نظر گرفتن این معیارها اقدام به تدوین و اجرای سیاستهای مربوطه دولت نمایند .

منابع و ماخذ :

- (۱) حسینی عراقی ، سیدحسین ، (۱۳۸۴) "حسابرسی دولتی" ، انتشارات دانشکده اموراتقتصادی
- (۲) نظری ، محسن ، (سال ۱۳۸۷) " اقتصاد کلان " انتشارات نگاه دانش
- (۳) بنی فاطمی کاشی ، محمدرضا . (تابستان ۱۳۸۲) "آشنایی با برخی مفاهیم حسابرسی عملیاتی (کارایی) " .حسابرس ، سال پنجم ، شماره ۲۰
- (۴) بنی فاطمی کاشی ، محمدرضا . (پائیز ۱۳۸۲) "آشنایی با برخی مفاهیم حسابرسی عملیاتی (اثربخشی) " .حسابرس ، سال پنجم ، شماره ۲۱
- (۵) بنی فاطمی کاشی ، محمدرضا . (بهار ۱۳۸۳) "آشنایی با برخی مفاهیم حسابرسی عملیاتی (صرفه اقتصادی) " .حسابرس ، سال ششم ، شماره ۲۳
- (۶) رحیمیان ، نظام الدین . (بهار ۱۳۸۲) " واژه شناسی حسابرسی عملیاتی " حسابرس ، سال پنجم ، شماره ۱۹
- (۷) ستاری ، رسول ، (پائیز ۱۳۸۳) "تاثیر مخارج دولتی ومالیاتها بر رشد اقتصادی وکشورهای عضو اپک " دانش حسابرسی ، سال چهارم ، شماره ۱۳
- (۸) فرزانه ، حیدر، (زمستان ۱۳۸۶) " بررسی موانع اجرایی درحسابرسی عملیاتی دردستگاههای اجرایی ازدیدگاه مدیران وکارشناسان دیوان محاسبات کشور " دانش حسابرسی ، سال هفتم ، شماره ۲۴